

Pedagogisch beleidsplan 2020

KdvPlus B.V.

Kinderdagverblijf Klein- en Groot Marland

versie: december 2017, herzien 8 jan. 2018, herzien 23 jan. 18, herzien dec.18,
herzien februari 2019, januari 2020, herzien juni 2020, herzien 19 aug.20, okt. 20.

Door : Desiré Jacobs (houder) en Angenita Peerboom (beleidsmedewerker)

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1. Onze visie op kinderen en hun ontwikkeling	5
2. Onze visie op kinderopvang	6
3. Verantwoorde kinderopvang	6
4. Pedagogisch beleid	7
4.1 <i>Fysieke en emotionele veiligheid</i>	7
4.2 <i>Ontwikkeling van persoonlijke competenties</i>	7
4.3 <i>Ontwikkeling van sociale competenties</i>	8
4.4 <i>Waarden en normen</i>	8
4.5 <i>In de praktijk zien de opvoedingsdoelen er, zoals hierboven omschreven bij: Baby's 0 – 1 jaar, o.a. als volgt uit:</i>	9
Dreumesen (1-2 tot 2,5 jaar), als volgt:	10
Peuters (2 – 2,5 tot 4 jaar), als volgt:	10
5. Interactievaardigheden in de praktijk	11
5.1 Sensitieve responsiviteit	12
5.2 Respect voor autonomie	12
5.3 Structuur en grenzen stellen	13
5.4 Ontwikkelingsstimulering	13
5.5 Praten en uitleggen	13
5.6 Begeleiden van interacties tussen kinderen	14
6. Veiligheid waarborgen	14
7. Regelgeving	15
6.1 <i>Drie-uursregeling</i>	15
6.2 <i>Vier-ogenprincipe</i>	15
6.3 <i>Haal- en brengmomenten</i>	15
6.4 <i>Tijdens uitstapjes</i>	15
6.5 <i>Toezicht bij buiten spelen</i>	16
6.6 <i>Werken met pedagogisch beleidsmedewerker</i>	16
7. Veiligheid -en gezondheidsbeleid	16
7.1 <i>Risico-inventarisatie</i>	16
7.2 <i>Meldcode Kindermishandeling</i>	17
7.3 <i>Kinder-EHBO</i>	17
7.4 <i>Bedrijfshulpverlening</i>	17
7.5 <i>Werken bij extreme temperaturen</i>	17
7.6 <i>Werken bij gezondheidsrisico's zoals COVID 19 (mrt.2020)</i>	17
8. Open-deuren-beleid	18
9. Achterwachtregeling	18
10. Mentorschap	18
11. Vaste gezichten criterium	19

12. Waarborging privacy	19
13. Plaatsing	19
13.1 Intakegesprek	19
13.2 Wennen	20
13.3 Wennen aan een nieuw gezicht	20
13.4 Afscheid nemen en ophalen	20
14. Doelgroep	21
14.1 Doelgroep	21
14.2 Indeling groep	21
14.3 Horizontale groepen?	21
15. Uitstroom richting basisonderwijs	22
16. Met vier jaar nog bij Klein Marland	22
17. De dagelijkse gang van zaken	23
17.1 Dagindeling	23
17.3 Diëten en allergieën	24
17.4 Samen een activiteit ondernemen	24
18. Spelen en activiteiten	24
19. Verschonen, toiletgebruik en zindelijkheid	25
20. Omgaan met zieke kinderen	26
21. Observaties en signalering	27
22. Feesten en traktaties	28
23. Het afnemen van extra dagdelen en ruilen van dagen	28
24. Scholing personeel	29
25. Inzet van beroepskrachten in opleiding	29
26. Ouders en verzorgers	29
27. Klachten	29
28. Oudercommissie	30
29. Informatie	30
29.1 Dagboekje	30
29.2 Website	30
29.3 Nieuwsbrief	30
29.4 Oudercontact momenten	30
29.5 Mail met informatie	31
30. Samenwerkende instanties	31
30.1 Plaatselijke basisscholen	31
30.2 GGD/Gemeente	31
30.3 Veilig Thuis	31
30.4 Logopedie	32
31. Tot slot	32

Voorwoord

De kinderopvangorganisatie KdvPlus B.V. exploiteert in Oost Maarland (gemeente Eijsden-Margraten) een kleinschalig kinderdagverblijf met maximaal 20 kindplaatsen. Deze zijn verdeeld over Klein Marland (12 kindplaatsen) en Groot Marland (8 kindplaatsen), beide gelegen aan de binnenplaats van een karakteristieke monumentale boerderij, waarin ook de woning van de houdster van het kinderdagverblijf is gevestigd.

Naast de directeur/eigenaar zijn er drie medewerkers met een vast dienstverband en drie medewerkers met een flexibel dienstverband werkzaam binnen het kinderdagverblijf.

Dit pedagogisch beleidsplan dient als leidraad voor de werkwijze van de kinderopvang KdvPlus B.V.

Het plan is bedoeld om ouders/verzorgers, medewerkers en toezichthouders te informeren over onze manier van werken, onze visie, de implementatie van nieuwe regelgeving, competenties en de opvoedingsdoelen.

Wij streven naar het bieden van kwalitatief goede opvang, waarin altijd ruimte is voor verbetering, intervisie en feedback. Kwalitatief goede opvang betekent voor ons een plek waar kinderen het fijn vinden om te verblijven en waaraan een ouder zijn of haar kind met een gerust hart kan toevertrouwen.

Het beleidsplan is de basis voor de borging van de hoge kwaliteitseisen van de opvang die zijn vastgelegd in de Wet Kinderopvang en de stichting IKK. De naleving hiervan wordt jaarlijks, namens de gemeente gecontroleerd door de GGD.

1. Onze visie op kinderen en hun ontwikkeling

Binnen Klein Marland zijn ouders welkom met hun kinderen in de leeftijd vanaf ongeveer 3 maanden t/m 4 jaar. Naast de huiselijke sfeer, bieden wij een warme, open eerlijke omgeving waarin ouder en kind zich thuis voelen. De kinderen worden in groepen opgevangen, verzorgd en begeleid door gekwalificeerd pedagogisch opgeleid personeel. Binnen ons dagverblijf staat een goede en gezonde ontwikkeling van het kind centraal. Deze ontwikkeling vindt plaats in een veilige omgeving die door onze medewerkers wordt gecreëerd. We proberen een zo natuurlijk mogelijk pedagogisch klimaat te scheppen en willen dat kinderen zich zowel individueel als in groepsverband optimaal kunnen ontplooiën. Buiten de dagelijkse verzorging hechten wij er veel waarde aan dat de omgeving een stimulans biedt voor de kinderen om zich zowel lichamelijk als sociaal-emotioneel, creatief, taalvaardig en cognitief te ontwikkelen. We denken dat we hiermee de natuurlijke drang tot ontwikkeling bij kinderen stimuleren. Elk kind ontwikkelt zich op zijn eigen wijze en in zijn eigen tempo en zeker ook naar eigen behoefte. We vinden het dan ook heel belangrijk dat kinderen het gevoel hebben dat dit bij ons mag en kan. Een tweetal zienswijzen liggen hieraan ten grondslag. In onderstaande tekst volgt uitleg hierover.

“Mensen zijn sociale wezens. Ieder van ons is uit op communicatie met een ander in zijn omgeving”

Deze uitspraak behoort tot het gedachtegoed van de pedagoog Loris Maaguzzi, hij staat voor de Reggio Emilia pedagogiek (*Stichting pedagogiek ontwikkeling, z.d.*). Binnen Klein Marland laten we ons inspireren o.a. door deze zienswijze.

Reggio Emilia stelt dat ieder kind uniek is, zo willen wij ook de kinderen benaderen. Ieder kind komt uit een ander gezin met andere invloeden. Deze invloeden maken de vorming en de eigenheid van het kind. Vanuit deze gedachte streven wij ook naar een goed en open contact met de kinderen en ouders.

Een ander belangrijk aspect binnen deze pedagogiek is dat kinderen elkaars eerste pedagoog zijn. Kinderen leren van elkaar en in hun omgang met elkaar. Binnen Klein Marland geven we kinderen de ruimte om samen te ontdekken op een veilige manier in een veilige omgeving. Wij als PM'ers zijn dan tweede pedagoog en bieden hun ondersteuning in hetgeen hun bezig houdt. Hiervoor moet je als PM'er ook goed naar de kinderen kijken om te zien waar zij mee bezig zijn. De omgeving is de derde pedagoog waarover Reggio Emilia spreekt. De omgeving is zo ingericht dat kinderen gestimuleerd worden in hun ontdekkingsreis. Binnen Klein Marland gebruiken we verschillende hoeken die we op verschillende manieren kunnen inrichten door kleine veranderingen toe te passen (*De Vlaamse overheid, z.d.*)

Naast Reggio Emilia heeft ook de leer van pedagoog Emmi Pikler vele raakvlakken met de pedagogische visie binnen ons kinderdagverblijf. Ook zij stelt dat ieder kind uniek is en dat ieder kind de behoefte heeft om zichzelf te ontwikkelen. De invloeden van E. Pikler komt terug in de manier hoe wij met de kinderen omgaan. De PM'er heeft binnen de visie van Pikler bij het spelen een observerende houding en volgt het kind in de wensen en behoeften en speelt hierop in. Dit kun je ook zien als de rol van de tweede pedagoog bij R. Emilia. Op momenten dat kinderen bewegen en spelen zijn wij als begeleiders op de achtergrond aanwezig: zichtbaar maar ook hoorbaar. De kinderen spelen samen en wanneer zij ondersteuning nodig hebben dan bieden wij hun deze. Hierdoor krijgt het kind de mogelijkheid om uit zichzelf te bewegen en te ontdekken in combinatie met de kinderen om zich heen (*Emmi Pikler Stichting, 2018*).

Door deze twee visies te combineren streven wij binnen Klein Marland naar een omgeving waar kinderen samen op ontdekking kunnen gaan en samen kunnen groeien.

Dit door fysieke en emotionele veiligheid te bieden aan de kinderen en vooral de kinderen van elkaar te laten leren, in ieders eigen tempo.

2. Onze visie op kinderopvang

Om een kwalitatief goede en verantwoorde kinderopvang te kunnen bieden in een omgeving waarin elk kind zich kan ontwikkelen vinden wij het erg belangrijk dat de omgeving voldoende uitdaging en tevens voldoende veiligheid biedt.

Met de omgeving bedoelen we alles waar het kind mee te maken krijgt: de accommodatie, de verdeling in een stamgroep, de andere kinderen en de leiding. Met veiligheid bedoelen we niet alleen een veilige inrichting en veilig speelgoed, maar ook de emotionele veiligheid die de groepsleiding dient te bewaken door het kind geborgenheid en bescherming te bieden op momenten dat het dit nodig heeft.

Verder hechten wij veel waarde aan communicatie en samenwerking met ouders. Alleen door een open en eerlijke communicatie kan een optimale afstemming plaatsvinden over de opvoeding en verzorging van de kinderen.

3. Verantwoorde kinderopvang

Om onze kinderopvang zo verantwoord mogelijk te houden, werken wij volgens de nieuwe richtlijnen van de wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (IKK).

De wet is op 31 mei 2017 definitief aangenomen en de inwerkingtreding is 01 januari 2018.

De nieuwe regelingen beogen dat er meer aandacht voor het kind komt. Daarbij wordt specifiek aangegeven, dat pedagogisch medewerkers door de manier waarop zij met kinderen omgaan, een positieve bijdragen leveren aan de ontwikkeling van kinderen.

We gaan ervan uit dat we door implementatie van de wet op de werkvloer onze manier van opvang nog verder zullen verbeteren en dat we verantwoorde kinderopvang kunnen blijven bieden.

4. Pedagogisch beleid

4.1 Fysieke en emotionele veiligheid

Een veilige basis voor kinderen is het belangrijkste om zich goed te kunnen ontwikkelen. Zij hebben een veilige fysieke omgeving nodig maar zeer zeker ook een veilige emotionele omgeving. Fysieke veiligheid wordt gewaarborgd door een veilige ruimte, onderhoud en toezicht. Een van onze PM'ers heeft naast het groepswerk ook een licht huishoudelijke taak. Hierdoor heeft zij zicht op de materialen en de staat hiervan. Ondeugdelijk speelgoed wordt onderschept en uit de groep verwijderd. Daarnaast voeren we ieder jaar een risicoinventarisatie uit en wordt deze besproken en indien nodig middels actieplannen aangepast. Tevens zijn binnen Klein Marland steeds voldoende PM'ers aanwezig met een EHBOdiploma om adequaat te handelen in situaties waarbij dit nodig is.

De basis voor ons handelen is ook het zorgen voor emotionele veiligheid. Het zorgzaam omgaan met de emoties van de kinderen door begrip te tonen en troost te bieden is o.i. de beste manier om dit te bereiken.

We hechten veel waarde aan ritme, regels en vaste rituelen, omdat deze ervoor zorgen dat kinderen zich zeker voelen in hun doen en laten. Vaste rituelen zijn bijv. het afscheidsmoment vorm te geven met zwaaien en een kus, een liedje te zingen voor het eten, vaste eetmomenten (Jacobs-Peerboom 2020). Een vast ritme is dat we alle activiteiten steeds in dezelfde volgorde laten plaatsvinden. Een veilige omgeving, persoonlijk contact en de aanwezigheid van bekende groepsgenootjes en vaste gezichten bij onze medewerkers, dragen bij tot het verkrijgen van een veilig gevoel. Dit gevoel zal de emotionele ontwikkeling alleen maar bevorderen.

Door met de kinderen te lachen, grapjes te maken, plezier te maken, gezelligheid te creëren, voelen kinderen zich gezien en kunnen zichzelf te zijn. Dit geeft het kind tevens de ruimte zich terug te trekken of uiting te geven aan een gevoel van ongenoegen. Door de eigenheid van elk kind te respecteren en het in zijn waarde te laten voelt het zich een onderdeel van de groep.

Baby's daarentegen uiten zich beperkter. Zij zullen hun emoties dan ook meestal laten blijken door te lachen, geluidjes te maken en/of te gaan huilen. Het is daarom belangrijk om te herkennen wat een baby ervaart, hoe hij of zij zich voelt en wat het prettig vinden. Door met name in het begin veel met ouders te evalueren proberen we dezelfde wijze van verzorging als thuis te vinden waardoor de baby zich ook bij ons op zijn gemak voelt. Natuurlijk zijn er basisrituelen zoals het voeden, slapen en verschonen. Maar er zijn meer zaken die kunnen zorgen dat een baby zich ergens prettig voelt. Zo slapen en rusten de kinderen de eerste weken (4 – 6) in de groep in hangmatjes. We leren de kinderen hierdoor goed kennen en herkennen zo sneller hun manier van communiceren en kunnen direct hierop reageren. 'Een veilige hechting is belangrijk om later in het leven vol vertrouwen relaties aan te gaan en de wereld te gaan verkennen'. (Feldman, 2005). Door te observeren en een regelmatige terugkoppeling met ouders weten we ook voor onze baby's een emotionele veiligheid te waarborgen.

4.2 Ontwikkeling van persoonlijke competenties

Met het begrip persoonlijke competentie bedoelen we het opbouwen van veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Het moet voor een kind mogelijk zijn zich deze competenties eigen te maken, zodat het zich bij veranderende omstandigheden makkelijk kan aanpassen. Voor het ontwikkelen van een eigen ik, om te

weten te komen wat een kind leuk vindt, is een uitdagende omgeving belangrijk. Ieder kind ontwikkelt zich op zijn eigen wijze en in zijn eigen tempo.

'Kinderen gaan hun identiteit ontwikkelen; leren wie ze zijn en wat ze willen en leren waar hun sterke en zwakkere kanten liggen'. (Schreuder e.a. 2011).

Het aanbieden van taken welke met succes kunnen worden uitgevoerd maken dat het kind een positief zelfbeeld ontwikkelt en groeit in zijn zelfstandigheid en meer en meer zelfvertrouwen krijgt. Door de deskundigheid van de leidsters en het gebruik van het kind-volgsysteem, wordt die activiteit aangeboden welke past bij het kind en dus verrijkend is. Bijvoorbeeld door het stimuleren van het zelf aan –en uitkleden tijdens het slaapmoment en mee te laten helpen tijdens groepsactiviteiten zoals het klaarmaken van de tafel voor de lunch.

Andere voorbeelden zijn: het werken met thema's gericht op bijv. de seizoenen, activiteiten die vaardigheden op specifieke gebieden versterken bijv. plakken, kleien/spelen met scheerschium, puzzelen, bouwen, zingen en rollenspellen etc. In beide groepen zijn voor deze activiteiten leeftijd adequate materialen aanwezig zodat ze in Klein -en in Groot Marland passend bij elke leeftijd kunnen worden uitgevoerd.

Een goede relatie met leeftijdsgenootjes bevordert verder de kwaliteit van de uitwisseling in hun spel/activiteit en de interesse om dit te doen. Stabiliteit binnen de groep verdient hierom prioriteit en we geven hieraan een impuls door ieder kind gelijkwaardig te behandelen en te respecteren.

4.3 Ontwikkeling van sociale competenties

In een vertrouwde omgeving ontwikkelen kinderen gevoelens van verbondenheid en sociale verantwoordelijkheid. Hierdoor durven kinderen initiatieven te nemen om contact te leggen met de andere kinderen. Wij zien kinderen niet alleen als een uniek persoon met recht op individuele aandacht maar ook als een groeps persoon die regelmatig aandacht moet delen. In de praktijk uit zich dit bijvoorbeeld door het moeten wachten tot we samen klaar zijn met een activiteit of wanneer ze om de beurt moeten aangeven wat ze op het brood willen of welk soort fruit ze willen eten. De pedagogisch medewerker heeft hierbij een voorbeeldfunctie. Kinderen leren zo respect op te brengen voor de ander en o.i. geven we de kinderen zo de kans om zich sociaal te kunnen ontwikkelen en samen met andere kinderen "groot te groeien". Daarom stimuleren we tevens de kinderen om samen te spelen, samen dingen op te lossen en hierbij vooral rekening te houden met elkaar. Wij als PM'ers blijven aanwezig op de achtergrond, ze kunnen zelf het initiatief nemen om samen dingen te doen. (Schreuder e.a. 2011). Wanneer kinderen er zelf niet uitkomen zoeken we samen naar een oplossing.

4.4 Waarden en normen

De overdracht van normen en waarden houdt in dat kinderen de kans moeten krijgen om waarden en normen te leren die in de maatschappij gelden. Dit om later respectvol met elkaar om te gaan. Uit onderzoek blijkt dat socialisatie een belangrijke factor is voor de ontwikkeling van jonge kinderen. Een belangrijke functie is het leren aanpassen aan regels en omgangsnormen die in de samenleving gelden. (Fukkink, 2017). Tijdens eenvoudige bezigheden leert het kind met hulp van de PM'er zich waarden en normen eigen te maken. Elke bezigheid is gericht op respect voor elkaar en gaat gepaard met het wachten op elkaar, iemand laten uitspreken, niet door elkaar heen praten, het leren maken van afspraken, alstublieft en dankjewel leren gebruiken etc.

Bij een conflict is het de taak van de leidster actief te luisteren en samen te zoeken naar een oplossing. Het verwoorden van wat er is gebeurd en te kijken naar de gevolgen van daden is hierbij heel belangrijk.

Cultuuroverdracht is een onderdeel van dit geheel; tradities, feesten, rituelen e.d. Het vieren van verschillende feesten draagt hieraan bij. We proberen in alle tradities mee te gaan denk aan carnaval, kerst, pasen, hemelvaart, sinterklaas, vader en moederdag etc. en staan open voor nog niet genoemde feesten. Door de verscheidenheid aan personeel brengt ook iedereen diversiteit mee en zijn eigen waarden en normen. En de verschillende waarde die eenieder hieraan hecht.

Naast diversiteit is inclusie ook erg belangrijk. Dit houdt in dat we een omgeving creëren waarin iedereen zich geaccepteerd voelt en het gevoel heeft er te mogen zijn. Wij als volwassenen moeten ons bewust zijn van onze eigen opvatting en hoe wij onze waarden en normen overdragen. Dit zit al in de kleinste dingen zoals alstublieft zeggen en dank je wel, elkaar laten uitspreken etc. Het is dan ook van belang dat we met ouders in contact blijven hoe we wensen met elkaar om te gaan ook al is de etnisch diversiteit niet aanwezig. (Fukkink, 2017). Fukkink geeft ook aan dat het bij inclusie belangrijk is dat het niet gaat over een kind dat anders is, maar de groep als geheel. Zij samen zorgen voor diversiteit.

Wij proberen hiervoor te zorgen door alle kinderen samen te betrekken bij verschillende activiteiten (samen wandelen met beide groepen), ieders mening is belangrijk, wordt gewaardeerd en gerespecteerd.

4.5 In de praktijk zien de opvoedingsdoelen er, zoals hierboven omschreven bij: **Baby's** 0 – 1 jaar, o.a. als volgt uit:

Emotionele veiligheid:

- Een dagritme wat overeenkomst met thuis en zoals overeengekomen met de ouders in gesprekken vooraf aan de start van de opvang en tijdens haal -en brengmoment, bijhouden van dagboekjes, het wiegen en slapen in hangmatjes, nabijheid bieden en knuffelmomenten aanbieden, vasthouden en rondwandelen in de ruimte, tijdens het verschonen en voeden 1 op1 aandacht geven en hiervoor de tijd nemen, alles wat je doet en ziet benoemen, bij de kinderen op de grond gaan zitten, kinderen die vaker huilen en onrustig zijn geborgenheid geven en gerust stellen, een rustige omgeving proberen te waarborgen met zo min mogelijk prikkels.

Persoonlijke competenties:

- Leeftijd adequate speeltjes aanbieden, zingen, voorwerpen en bijv. handjes en voetjes benoemen met uitnodigen tot reageren. Oogcontact frequent gebruiken in combinatie met aanspreken

Sociale competenties:

- Baby's nemen hun omgeving in zich op en proberen te communiceren door te reageren op reacties van anderen dmv lachen, kirren, brabbelen en volgen.
- Leeftijdsgenootjes leren kennen door met elkaar te spelen in een openruimte bijv. op een speelkleed
- Groepsgenootjes brengen de baby een speeltje wanneer hij huilt of geven een aai over hun bolletje
- Baby's betrekken bij activiteiten bijv. door mee te nemen uitwandelen, samen aan tafel te zitten, liedjes zingen, kiekeboe spelletjes, zwaaien en klappen in de handjes

Waarden en normen:

- Door een respectvolle houding van de pedagogisch medewerker voelt de baby van jongs af aan hoe men rekening met elkaar houdt
- Door positieve en sociale benadering wordt gewenst gedrag gestimuleerd en overgenomen.

Dreumesen (1-2 tot 2,5 jaar), als volgt:

Emotionele veiligheid:

- Positieve benadering, ruimte voor 1 op 1 aandacht, aanmoedigen prijzen en belonen
- Vaste gezichten
- Goede communicatie met ouders en regelmatig terugkoppelen of er thuis veranderingen zijn opgetreden wat betreft bijv. eten/slaperen
- Vast dagritme met afwisseling tussen vrij spelen en groepsactiviteiten
- Knuffelen en grapjes maken waarop de dreumes kan reageren

Persoonlijke competenties:

- Voldoende aanbieden van uitdagende activiteiten gericht op hun leeftijd waarbij succes is verzekerd
- Afwisselende materialen aanbieden waarbij ontwikkelingsgebieden worden gestimuleerd zoals bewegingsspelletjes, knutselen, zingen en boekjes lezen, aan en uitkleden
- De mogelijkheid geven om zelf een oplossing te bedenken
- Kleine opdrachten geven bij bijv. het klaarzetten van een activiteit zoals een stoeltje of krukje pakken
- Spelen met ontwikkelingsmateriaal zoals blokken, duplo
- Taal en spraak stimuleren door bijv. spelletjes zoals Wat zie ik ?
- Tijdens communicatie tussen pedagogisch medewerker en de dreumes goed articuleren en letten op juiste uitspraak

Sociale competenties:

- Middels speelgoed zoals keukentje, poppen en serviesje rollenspellen stimuleren
- 'Wachten op je beurt' door bijv. aan tafel elk kind telkens apart een boterham aan te bieden en te smeren met de vraag wat ze op de boterham zouden willen hebben. Niet allemaal tegelijk praten maar om de beurt.
- Eigen oplossingen laten verzinnen bij conflicten, mocht het niet lukken kan de pedagogisch medewerker helpen met bijv. te vragen : Wil jij op de auto als hij/zij klaar is met rijden?
- Bij bijv. het geven van brood aan de schapen ook een ander kind iets laten geven en het brood met elkaar delen
- Wilde spelletjes, de grenzen leren kennen van een ander
- Gezamenlijk een activiteit uitvoeren en 'meedoen'.

Waarden en Normen:

- Iedereen accepteren zoals hij of zij is, voorbeeldfunctie als pedagogisch medewerker geven en de verschillen onderling benoemen
- Bij bijv. een kringgesprek iemand laten uitpraten en wachten tot ze zelf aan de beurt zijn, niemand uitlachen
- Benoem wat je doet en ziet en maak de dreumes bewust van het effect hiervan

Peuters (2 – 2,5 tot 4 jaar), als volgt:

Emotionele veiligheid:

- Middels pictogrammen bepalen we samen elke dag opnieuw het dagritme en indeling. Het is de hele dag zichtbaar op het bord en we kondigen tussen door de wisselingen mondeling aan.
- Duidelijke regels, wat mag wel en wat mag niet
- Consequent handelen door pedagogisch medewerkers volgens de regels zodat het voor de peuter voorspelbaar is. Onderling overleg voeren binnen team bij aanpassingen
- Het stimuleren van uiten van gevoel bij bijv. de geboorte van een broertje of een

zusje en/of het overlijden van bijv. oma of opa, boosheid of agressie en emoties. Dit kan middels boekjes met gerichte onderwerpen en door erover te praten.

- Binnen bereik blijven van de peuter om zo te kunnen ondersteunen en of aanmoedigen
- Belonen van inzet en gedrag door het geven van een knuffel, een aai over hun hoofd.

Persoonlijke competenties:

- de peuter de mogelijk geven om zich te bewegen binnen een veilige ruimte waar hij kan ontdekken en experimenteren met leeftijd adequate materialen. Of zelfs als uitdaging, samen onder begeleiding werken met materialen die geschikt zijn voor oudere kinderen.
- Boekjes voorlezen uit de bibliotheek aansluitend bij de thema's, zelf prentenboeken laten 'lezen' als taalactiviteit. Taalspellen, spelen met een klok in puzzel vorm en zaken benoemen
- Op afstand observeren en niet direct ingrijpen om te helpen
- Aansluiten bij behoefte van de peuter bij specifieke ontwikkeling bijv. fijne motoriek. Doen wat ze leuk vinden om enthousiasme vast te houden
- Activiteiten aanbieden waarbij ruime eigen inbreng mogelijk is bijv. de zandbak en buitenspel, spelen met klei en verf
- Stimulering van zelfredzaamheid door het geven van opdrachten zoals zelf de jas en schoenen aantrekken

Sociale competenties:

- Peuters de ruimte geven om samen te spelen tijdens vrij spel
- Organiseren van activiteiten waarbij ze rekening met elkaar moeten houden
- Kinderen die het moeilijk vinden om samen te spelen begeleiden door erbij te gaan zitten en een begin te maken met het samenspel om hierna op afstand eea te observeren
- Rollenspel stimuleren door gericht materiaal aanbod
- Leren wachten op hun beurt bijv. bij het lunchmoment
- Stimuleren om andere kinderen te helpen bij praktische zaken zoals het oprapen van iets voor een ander die aan tafel zit of het ophangen van een jasje omdat iemand het niet goed kan
- Zelf oplossingen laten zoeken voor 'problemen'
- Gezelschapsspelletjes doen waarbij de peuter op zijn beurt moet wachten
- Stoeien en zo grenzen van een ander leren kennen
- Als pedagogisch medewerker meespelen bij bijv. het helpen van het aanleggen van een rubberen autoweg

Waarden en normen:

- Door steeds een positieve benadering te laten zien als pedagogisch medewerker geven we het goede voorbeeld hoe om te gaan met elkaar, respectvol, vriendelijk en aardig
- Belangrijke zaken uitleggen aan de peuter bij bijv. het afpakken van speelgoed. Uitleggen wat hier het gevolg van is bij de ander en hoe dat voelt
- Kennis laten maken praktisch of via leesboeken met andere culturen en gewoonten en zo de peuter leren zich open te stellen voor andere ideeën en een ander leven

5. Interactievaardigheden in de praktijk

In dit hoofdstuk bespreken we de interactievaardigheden. Dit zijn zes vaardigheden die je als PM'er inzet in het communiceren met kinderen. Deze zes vaardigheden kunnen we onderverdelen in basisvaardigheden en onderwijskundige vaardigheden (*Singer e.a.2016*).

Wij geven weer hoe we binnen Klein Marland deze interactievaardigheden toepassen. Eerst zullen we de vaardigheid toelichten en vervolgens geven we voorbeelden uit de praktijk.

5.1 Sensitieve responsiviteit

Met sensitieve responsiviteit bedoelt men hoe wij reageren op een kind, niet alleen door reactie, maar ook door signalen op te pikken van het kind. Denk hierbij aan het kind in de ochtend te verwelkomen, rekening houden met het kind, hulp bieden wanneer het nodig is enz. (*Singer e.a.2016*).

Bij Klein Marland worden de ouders en kinderen in de ochtend begroet en volgt er een overdracht. Aan de oudere kinderen wordt gevraagd hoe het gaat en vaak krijgen ze even een aai over de bol. We laten even merken dat we hen gezien hebben. De allerjongsten worden overgenomen, even geknuffeld en persoonlijk begroet.

Tijdens de spelmomenten reageren we op contact dat gewenst is vanuit het kind, even een knuffel, compliment of een aai over de bol. Bij de ontwikkelingsmomenten van een kind wordt er ook altijd gereageerd. Wanneer een kindje omrolt, begint met kruipen of lopen, dan wordt hier ook aandacht aan gegeven.

Onder sensitieve responsiviteit valt ook dat we de kinderen niet zomaar optillen, we geven aan als we dit gaan doen, verbaal of non- verbaal. Zeker bij de allerjongsten is dit belangrijk om aan te geven en hen de tijd wordt gegeven om te reageren. We geven de kinderen de ruimte om op hun eigen manier en tijd te reageren.

5.2 Respect voor autonomie

Onder respect voor autonomie verstaan we dat ieder kind uniek is, met zijn eigen karakter en temperament. Ieder kind is vanaf de geboorte gericht op sociaal contact en wilt relaties aangaan met de personen in zijn omgeving. Wanneer een kind geboren is, heeft het de ouders nodig om aan zijn basisbehoeften te voldoen. Naar mate het kind ouder wordt, verschuift dit en wordt het kind minder afhankelijk en wilt het meer autonomie (*Singer e.a., 2016*).

Zoals in de visie staat beschreven gaan wij ervan uit dat ieder kind uniek is en zich op zijn eigen tempo ontwikkelt. Hoe klein de kindjes ook zijn, ieder heeft zijn eigen karakter en door goed te kijken leren wij hoe we het beste met een kind kunnen omgaan. Hoe wij het beste kunnen inspelen op zijn wensen en behoeften. Het ene kind knuffelt graag, het andere kind rolt het liefste door de box. PM'ers bij Klein Marland hebben een cursus werken met baby's gevolgd en afgerond. Door het volgen van deze cursus kunnen we beter inspelen op de behoeften van de baby's. We zoeken contact met de baby en leggen uit wat er gaat gebeuren, op deze manier krijgt het kind ook een gevoel van controle over de situatie.

Oudere kinderen geven we meer de vrijheid, zij kunnen zelf op onderzoek uit, maar wij zijn altijd in de buurt voor als ze ons nodig hebben. Soms spelen we met de kinderen mee, maar soms laten we hen ook zelf spelen en kunnen zij contact zoeken met ons wanneer zij dit wensen. We geven de kinderen ook de ruimte om zelf conflicten op te lossen, wederom zijn we altijd in de buurt om bij te springen.

De kinderen in Groot Marland werken met een dagritme dat door hun zelf kan worden ingevuld of ook aan de hand van pictogrammen. Dit geeft hen inzicht in de dag en er worden zo ook keuzemogelijkheden aangegeven. Zo kunnen ze zelf kiezen aan welke activiteit ze willen deelnemen.

5.3 Structuur en grenzen stellen

Kinderen hebben structuur en grenzen nodig. Door het bieden van structuur weten ze wat gaat komen en dit biedt ook een vorm van veiligheid. Grenzen hebben de kinderen nodig om te weten wat wel en niet mag, zo kunnen ze vrij bewegen tussen de grenzen in (*Singer e.a., 2016*).

De jongste kinderen in de groep hebben hierbij nog hulp nodig, zij moeten nog worden gestuurd in hun gedrag. Wij helpen de kinderen door aan te geven dat iets wel of niet mag. Dit doen we door 'nee' te zeggen en hen iets anders bieden of de aandacht ergens anders op te richten. Of door goed gedrag te belonen door een compliment of een knuffel e.d. We herhalen ook vaak regels en betrekken de kinderen hierbij, zo kunnen ze zich de regels makkelijker eigen maken.

Kinderen hebben structuur nodig om de wereld voor hun inzichtelijk te maken en voorspelbaar. Daarnaast geeft het ook een groepsgevoel, omdat we het allemaal samen doen. Samen fruit eten, samen opruimen ed. (*Singer e.a., 2016*). Bij Klein Marland bieden we de kinderen structuur door een vast dagprogramma, er zijn vaste eettijden en voor de oudere kinderen vaste slaaptijden. Ook passen we rituelen toe in deze structuur, door bijvoorbeeld samen op te ruimen voordat we aan tafel gaan, samen 'smakelijk eten' zingen voordat we gaan eten.

5.4 Ontwikkelingsstimulering

In deze paragraaf bespreken we hoe wij de kinderen stimuleren in hun ontwikkeling. Ieder kind heeft de drang om zich te ontwikkelen, ze zijn nieuwsgierig en willen graag op onderzoek uit. Verder leren ze met hun hele lijf, iedere spier werkt mee en ze blijven proberen totdat ze het onder de knie hebben (*Singer e.a., 2016*).

Bij Klein Marland geven we de kinderen de ruimte om op hun eigen tempo te leren, maar we stimuleren wel de ontwikkeling. We geven de baby's de plek in een grote box om zich vrij te bewegen en leggen af en toe het leuke speeltje iets verder weg. Deze momenten vinden plaats in een grote box waar de kleintje ongestoord en veilig kunnen spelen en bewegen. Voor Emmi Pikler was het van belang hoe een kind een positie of beweging zich eigen maakt in plaats van wanneer. Op deze manier eigent een kind zich een vaardigheid toe als het er zelf aan toe is. Plezier in bewegen is belangrijk. Natuurlijk kan een kind ook frustraties ervaren, aan de verzorger is dan de taak om het kind hulp te bieden (*Emmi Pikler stichting, 2018*).

In Groot Marland gaat het voornamelijk om het leren door mee te doen. Samen de tafel klaar maken, samen brood smeren, taken waarvoor ze competent genoeg voor zijn om te doen en waar ze nog een beetje hulp nodig hebben, deze te bieden. Ook bij het moment van samen slapen stimuleren we de kinderen in het aan- en uitkleden.

Tevens het zindelijk worden. Door dit samen te doen en het kind te belonen bij succeservaringen, stimuleren we ze om het zelf te leren en te doen.

5.5 Praten en uitleggen

Praten en uitleggen wijst op het begeleiden van taal door de PM'ers. Jonge kinderen beschikken nog niet over voldoende taal om hiermee te communiceren. Zij hebben wel veel nonverbale mogelijkheden, denk aan geluid, gebaren en gezichtsuitdrukkingen. Doordat wij tegen de baby's praten leren ze de wereld begrijpen, de wereld om hun heen, maar ook zichzelf, wij verwoorden hun gevoel (*Singer e.a., 2016*).

Zoals eerder aangegeven heeft iedere medewerker binnen Klein Marland een cursus werken met baby's afgerond. Tijdens deze cursus is het belang van communicatie met baby's naar voren gekomen. Taal maakt de wereld inzichtelijker (*Nossent & Vanderhaegen,*

2010). Zo verwoorden wij wat er gaat gebeuren binnen de groep. Het begint al vroeg op de dag bij het afscheid nemen van de ouder(s). Wij vertellen dat papa of mama gaat werken en koppelen dit aan een ritueel van zwaaien naar de ouders en dan samen spelen. Aan een baby verwoorden we ook onze handelingen, bijvoorbeeld als we de baby uit de box pakken voor een schone luier. Tijdens het verschonen verwoorden we ook welke handelingen we uitvoeren. Dit geeft het kind tevens een veilig gevoel en er wordt sensitief op hem gereageerd. Door de handelingen te benoemen weet een kind wat er gaat komen en als ze ouder worden helpen ze ons omdat ze weten wat er komen gaat. Bijvoorbeeld praktisch gezien door een voetje in de lucht te houden zodra we samen hun broek aantrekken. Zo heb je ook respect voor autonomie, je laat het kind meehelpen zo goed hij kan.

Daarnaast helpen verhaaltjes ook veel over belangrijke dingen in het leven, zo praten we bijvoorbeeld over ziek zijn, zindelijk worden, een aankomend broertje of zusje etd. Dit kan door middel van een verhaal dat we voorlezen aan de kinderen. Tijdens het lezen kunnen kinderen worden gestimuleerd eigen gevoelens of ervaringen te vertellen, te reageren. Zo leren ze hun gevoel te uiten.

5.6 Begeleiden van interacties tussen kinderen

Op een kinderdagverblijf zijn meerdere kinderen aanwezig en ontstaat er altijd contact tussen de kinderen. Wij helpen de kinderen in het maken van contact met anderen en het opbouwen van relaties. De kinderen vinden het altijd leuk hun vriendjes bij ons opnieuw te zien, samen te spelen en op ontdekking gaan is vaak het leukste voor ze. (*Singer e.a, 2016*).

Bij Klein Marland zorgen we voor een huiselijke en warme sfeer door de kinderen bij naam te noemen, de verjaardag te vieren, bijzondere momenten te delen van bijvoorbeeld een geboorte van een broertje of zusje, of een afscheid te vieren van een kindje dat weggaat. Door de rituelen die we in paragraaf 5.3 hebben besproken creëren we ook een wij- gevoel, dit geeft jonge kinderen het gevoel ergens bij te horen (*Singer e.a, 2016*). Denk aan het samen liedjes zingen of grapjes maken, maar ook samen taken vervullen zoals opruimen of de tafel klaar maken.

Het begeleiden van interacties houdt ook in dat we kinderen helpen bij conflicten als dit nodig is, we verwoorden gevoelens en gebeurtenissen en helpen hen tot een oplossing komen. Een belangrijk punt voor ons bij het begeleiden van interacties is het benoemen van goed samenspel tussen de kinderen, een vrij spelmoment of het spelen van een tafelspel.

6. Veiligheid waarborgen

Om de veiligheid van de kinderen te kunnen waarborgen voldoen alle ruimtes aan de GGD gestelde eisen. Wij werken volgens de richtlijnen van de Wet Kinderopvang/IKK en hygiëncode. Jaarlijks wordt er door de GGD een inspectiebezoek gebracht. De door de GGD opgemaakte inspectierapporten worden op onze website geplaatst. Een ontruimingsplan zorgt ervoor dat wij weten hoe te handelen tijdens een calamiteit. Dit plan is aanwezig op de werkvloer en voor iedereen toegankelijk. Het ontruimingsplan wordt tijdens teamvergaderingen geëvalueerd en besproken zodat wij allen weten wat we van elkaar verwachten en wie welke taken uitvoert. E.e.a. wordt vastgelegd in een verslag. Verder werken wij met meerdere protocollen, waarin wij duidelijk maken hoe wij omgaan met belangrijke zaken zoals bijv. het 4-ogenprincipe. Tevens ligt er een Veiligheid -en gezondheidsbeleidsplan ter inzage, waarin wij aangeven hoe wij ervoor zorgen dat de kinderen binnen Klein Marland in een veilige omgeving kunnen verblijven.

In het kader van brandveilig gebruik inspecteer ook de brandweer met regelmaat en zijn de van overheidswege vergunningen aanwezig. Veiligheidsinstallaties worden conform de voorschriften gecontroleerd.

7. Regelgeving

6.1 Drie-uursregeling

Vanwege de flexibiliteit en langere openingstijden binnen ons dagverblijf maken we gebruik van de drie-uursregeling. Door deze regeling is het mogelijk om drie uur per dag (niet aaneengesloten) minder beroepskrachten in te zetten dan volgens het leidster-kindratio is vereist.

Wij maken gebruik van deze regeling op momenten van brengtijden in de ochtend van 07.30 – 08.15 uur, in de pauzemomenten van 13.00 tot 14.30 u en tijdens het haalmoment in de namiddag van 17.45 – 18.30 uur.

Wij stemmen onze persoonlijke pauzemomenten af rekening houdend met de groepsdrukke. De exacte tijden van de pauzes wisselen dan ook per keer, rekening houdend met het niet overschrijden van de maximale 3-uur.

Op de groep staan pedagogisch medewerkers ingedeeld van 07.30 u tot 17.00 u, van 08.00 u tot 17.30 u, van 08.30 u tot 18.00 u en van 09.00 u tot 18.30 u.

Afgesproken is dat, indien nodig, de houder kan worden gevraagd in te vallen tijdens het brengmoment en dat tijdens het ophaalmoment vanaf 17.45 uur een medewerker mag overwerken mocht het zijn dat er na 17.45 u nog te veel kinderen aanwezig zijn (zie ook Protocol Halen –en brengen).

6.2 Vier-ogenprincipe

Binnen ons dagverblijf werken wij volgens het vierogen-principe. Dit wil letterlijk zeggen, dat er altijd 4 ogen aanwezig zullen zijn in het dagverblijf. Daarnaast zijn onze ruimtes voorzien van doorkijk-ramen, waardoor we contant een directe blik kunnen werpen in een andere ruimte en of slaapkamer. Tevens zijn er voorzieningen getroffen om openheid te creëren bij bijvoorbeeld het helpen van kinderen op het toilet en of is audioapparatuur aanwezig om controle te kunnen uitoefenen.

Een uitgebreide omschrijving van dit principe is terug te vinden in het protocol "Vier-ogenprincipe".

6.3 Haal- en brengmomenten

Tijdens de breng- en haalmomenten kan het voorkomen dat gedurende korte tijd slechts een pedagogisch medewerker aanwezig is (conform de 3-uursregeling). Echter is er dan een voortdurende inloop door ouders, kan er kan vanuit het woonhuis onaangekondigd toezicht worden gedaan en zijn de deuren van de groepen altijd open. Het onvoorspelbare karakter van de haal en brengsituaties, de inloop vanuit het woonhuis, de aanwezigheid van een stagiaire en van de medewerkster die op dat moment huishoudelijk werk verricht, verkleint het risico dat iemand zich onbespied of niet gecontroleerd zou kunnen voelen.

6.4 Tijdens uitstapjes

Tijdens uitstapjes gaan pedagogisch medewerkers met zijn tweeën op pad met een groepje kinderen. Steeds wordt er rekening gehouden met kindratio op de locatie. Als pedagogisch medewerkers alleen met een groepje kinderen op pad gaan, dan is dit een vaste pedagogisch medewerker van Klein Marland en dan is dit in een omgeving waar voldoende sociale controle aanwezig is van andere mensen. Er wordt steeds een mobiele telefoon meegenomen.

6.5 Toezicht bij buiten spelen

Het achterliggend weiland is zichtbaar door omringende woningen, via het woonhuis en ouders kunnen onaangekondigd deze speelplek oplopen. Medewerkers hebben contact via een spreek-luister-systeem. Het weiland is niet omringd door bomen en/of hagen waardoor zichtbaarheid voor de buurt/omgeving wordt belemmerd. Van de omwonenden verwachten wij geen directe betrokkenheid en input, wel zullen medewerkers die iets willen doen dat niet toelaatbaar is zich "gezien" weten doordat ze zich in een open omgeving bevinden waar niemand hen kan opmerken.

6.6 Werken met pedagogisch beleidsmedewerker

Sinds 01 januari 2019 is het per wet verplicht om een pedagogisch beleidsmedewerker in dienst te hebben of vanuit een extern bureau op de werkvloer in te zetten. Binnen Klein Marland hebben we ervoor gekozen dit intern uit te voeren en een vaste pedagogisch medewerker, naast haar taken op de werkvloer, deze extra werkzaamheden te laten uitvoeren. Een pedagogisch beleidsmedewerker heeft twee taken nl. toezicht houden op het correct uitvoeren van het pedagogisch beleid binnen de organisatie en tevens het geven van coaching aan pedagogisch medewerkers binnen de vestiging.

7. Veiligheid -en gezondheidsbeleid

7.1 Risico-inventarisatie

Gedurende het jaar inventariseren wij teambreed allerlei risico's (bijv. controle van speelgoed, een deur die niet goed sluit, een andere manier voor het opbergen van materialen waardoor een ruimte veiliger wordt etc). Dit gebeurt via een Quickscan, uitgevoerd door telkens iemand anders uit het team maar ook tijdens het werken in de ruimtes. Directe actie bij mankementen en/of beschadigingen worden doorgespeeld naar verantwoordelijke. Indien nodig stellen wij een actieplan op om bepaalde risico's te beperken of indien mogelijk te voorkomen (zie hiervoor ook document: Beleid Veiligheid en gezondheid).

Tevens hebben wij zelf een opsomming gemaakt van aanwezige risico's in alle ruimten en hierbij omschreven hoe wij praktisch gezien, samen met de kinderen, hiermee omgaan (het document: Praktisch risico en veiligheidsoverzicht is in te zien op de werkvloer). Een keer per jaar checken wij eventuele aanwezige risico's. Dit wordt aangegeven en bijgehouden op de in de groep aanwezige lijst voor halfjaarlijkse werkzaamheden.

Het leren omgaan met risico's is o.i. voor kinderen gewenst en belangrijk voor de ontwikkeling. Wij hebben van de locatie een optimaal beeld, weten waar zich eventuele risico's bevinden, nemen waar nodig maatregelen en stellen actieplannen op. Niet alles is uit te sluiten en te voorkomen. Echter is het steeds gezamenlijk alert zijn, blijven én het steeds opnieuw aansturen van kinderen in het omgaan met kleine risico's o.i. de meest

effectieve manier om de veiligheid voor de kinderen op de werkvloer te bewaken en te waarborgen.

Zie ook hiervoor het document: Praktisch risico en veiligheidsoverzicht.

Bij kleine incidenten cq. ongelukjes maken wij gebruik van een ongevalregistratie.

De hygiëne binnen ons dagverblijf wordt gewaarborgd door middel van dagelijkse/wekelijkse/maandelijke en jaarlijkse schoonmaakbeurten met als basis de Hygiëncode. E.e.a. wordt intern geregeld, gezamenlijk elke dag en wekelijks door een eigen medewerkster. Een dag in de week is zij aanwezig om enkel deze taken uit te voeren.

Zie ook het protocol Hygiëne.

7.2 Meldcode Kindermishandeling

Een meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals goed te reageren bij signalen van dit soort geweld. Sinds 1 juli 2013 zijn professionals verplicht de meldcode te gebruiken bij vermoedens van geweld in huiselijke kring. Sinds 2018 is in het stappenplan van de meldcode een afwegingskader toegevoegd en opgenomen in onze meldcode die op de werkvloer is in te zien.

De meldcode geeft via een stappenplan aan hoe te handelen wanneer er signalen zijn die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling. Het doel is dat sneller en adequater wordt ingegrepen.

Binnen Klein Marland wordt met deze meldcode gewerkt. De houder is de aandachtsfunctionaris. Dit betekent dat zij, indien er een vermoeden is van mishandeling, de taak heeft om alles in goede banen te leiden. Zij zorgt er tevens voor dat medewerkers binnen Klein Marland op de hoogte blijven van het protocol door het regelmatig zelfstandig te laten doornemen en door tijdens teamvergaderingen de Meldcode te bespreken en te evalueren welke stappen er genomen moeten worden. Via onderstaande links blijven wij op de hoogte van aanpassingen en belangrijk informatie over de toepassing van de meldcode. www.meldcode.nl en www.handelingsprotocol.nl

7.3 Kinder-EHBO

Wij zorgen ervoor dat tijdens het verblijf van kinderen binnen ons dagverblijf, altijd iemand aanwezig is met een geldig kinder-EHBO-diploma. Alle medewerkers zorgen voor bijscholing en herhaling in deze en blijven zo getraind en weten hoe te handelen in situaties waarbij adequate hulp nodig is.

7.4 Bedrijfshulpverlening

Tijdens het verblijf van kinderen binnen ons dagverblijf is tevens steeds iemand aanwezig met een geldig BHV-diploma.

7.5 Werken bij extreme temperaturen

Bij extreem hoge temperaturen werken we volgens het Protocol Warmte/Hitte.

7.6 Werken bij gezondheidsrisico's zoals COVID 19 (mrt.2020)

Wanneer er sprake is van gezondheidsrisico's door bijvoorbeeld een gevaarlijk virus zoals COVID 19, werken wij met protocollen gemaakt specifiek voor onze locatie. In samenwerking met de oudercommissie/overheid/gemeente/RIVM en adviezen vanuit de

Branchevereniging zullen wij er alles aan doen om de kinderen die onze locatie bezoeken zo veilig mogelijk op te vangen. De oudercommissie fungeert hierbij als klankbord t.a.v. de mening van onze ouders maar we hebben ook direct mailcontact met alle ouders over bijv. extra regels omtrent het brengen -en halen van de kinderen en of bij wering t.a.v. herkenbare klachten behorend bij een virus.

8. Open-deuren-beleid

Binnen het dagverblijf is de groepsindeling gebaseerd op een scheiding tussen de kinderen van 0 – 2/2,5 jaar en de kinderen van 2/2,5 – 4 jaar. Het is echter mogelijk dat we sporadisch, op rustige dagen, beide groepen samenvoegen. Als er bijv. wegens vakanties of anderszins maar één of twee kinderen in Groot Marland zijn, voegen we de groepen samen in Klein Marland tot maximaal 12 kinderen. Ouders worden hiervan op de hoogte gesteld tijdens het brengmoment en in nieuwsbrieven als reminder. Het aanbieden van gerichte activiteiten in de samengevoegde groep blijft echter gehandhaafd waardoor deze grotere kinderen ook in Klein Marland conform hun leeftijd activiteiten kunnen ondernemen.

9. Achterwachtregeling

De Wet Kinderopvang schrijft voor dat ieder kinderdagverblijf een achterwachtregeling moet hebben. Een achterwacht is een volwassene persoon die in geval van nood ten alle tijden ingeschakeld kan worden en binnen ambulance aanrijtijd aanwezig kan zijn op locatie.

Tijdens onze openingstijden hebben wij een achterwachtregeling getroffen. Dit is van maandag t/m vrijdag van 07.30 tot 18.30 uur. Dit houdt in dat áls de pedagogisch medewerk(st)er alleen op de groep aanwezig zijn, mensen op deze lijst beschikbaar zijn in geval van nood.

Dit wordt aangegeven op het rooster met naam en telefoonnummer.

Pedagogische medewerkers die die dag niet zijn ingeroosterd staan "stand-by" voor als zich onverwacht een probleem voordoet en de achterwacht niet in staat is om binnen 15 minuten aanwezig te zijn.

Houder en haar echtgenoot wonen in naast gelegen woonhuis (8a) en zijn tijdens momenten van de 3 uursregeling aan het begin en einde van de dag, normaal gesproken aanwezig/bereikbaar en inzetbaar.

10. Mentorschap

Binnen ons dagverblijf heeft elk kind twee mentoren. Een van hun is aanwezig op de dag dat het kind in de groep verblijft en dus ook een vertrouwd gezicht voor het kind. Een mentor is het aanspreekpunt voor de ouder als het gaat om specifieke vragen over de ontwikkeling van zijn of haar kind. Een mentor zal, zowel met ouders als met collega's op de werkvloer, de ontwikkeling van de kinderen bespreekbaar maken en volgen. Daarnaast zijn zij uiteraard altijd zo veel als mogelijk op de hoogte van het welbevinden van desbetreffend kind. Door steeds te evalueren met ouders over het welbevinden van het kind en hoe ouders vinden dat alles verloopt, komen we het kind tegemoet in zijn behoeften. Deze evaluaties vinden plaats op momenten van halen en brengen. Maar ook in de observatiegesprekken (zie observaties en signalering).

11. Vaste gezichten criterium

Binnen Klein Marland werken vier vaste medewerkers en vier flexibele krachten (juni 2020). In totaal verblijven er bij een volledige bezetting, 12 kinderen in Klein Marland en 6 tot 8 in Groot Marland, allen volgens contractueel vastgelegde vaste dagen in combinatie met 4 PM'ers.

Het aantal dagen dat een kind per week aanwezig is wijkt af per kind: van 1 tot 4 dagen. Er zijn op dit moment geen kinderen die 5 dagen in de week aanwezig zijn (juni 2020).

Door rekening te houden met wanneer welke kinderen aanwezig zijn en door medewerkers steeds zo veel mogelijk dezelfde dagen te laten werken creëer je een vertrouwde omgeving en vaste gezichten voor de kinderen. Middels een schema van wanneer alle kinderen aanwezig zijn kunnen we tijdens het maken van de plannings hier steeds rekening houden. Er is dan steeds minstens een van de twee vaste gezichten van het kind aanwezig op de dag van opvang.

In afwijkende gevallen van verlof, ziekte of een calamiteit, worden de krachten die gewoonlijk maar één, anderhalve of twee dagen werken, ingeschakeld. Door deze manier van plannen kunnen we o.i. het vaste gezichten criterium binnen de groep waarborgen. Het kleinschalige karakter van Klein Marland en het maximale aantal kinderen van 12 en 6/8 draagt o.i. ook bij aan de invulling van het criterium. Wij streven ernaar zoveel als mogelijk medewerkers in vaste dienst te nemen, maar dit moet bedrijfseconomisch, ook op de langere termijn, wel verantwoord zijn.

12. Waarborging privacy

Alle ouders van nieuwe kinderen ontvangen een intakeformulier waarop zij alles over hun kind kunnen noteren. Hierin zal ook worden medegedeeld dat wij alle gemaakte foto's van hun kind(eren) niet zullen publiceren via sociale media maar enkel aanwenden voor eigen gebruik binnen Klein Marland. Denk dan aan het maken van een fotocollage. Op onze website plaatsen wij evenmin foto's van kinderen die gebruik maken van onze opvang.

13. Plaatsing

13.1 Intakegesprek

In het intakegesprek wordt kennis gemaakt met de organisatie van ons dagverblijf, met onze medewerkers en onze locatie. Tijdens dit gesprek zal ook gesproken worden over wat ouders van ons kunnen verwachten, hoe wij werken, praktische zaken zoals wat ouders zelf moet meenemen en wat niet, welke wensen er liggen m.b.t. de dagopvang voor het kind etc.

Zodra ouders voor ons dagverblijf hebben gekozen wordt voor de definitieve aanmelding een inschrijfformulier ingevuld en ondertekend. Gelet op de kleinschaligheid van de opvang en de beperkte plaatsen en vanwege het feit dat ouders zich al vroeg aanmelden, hanteren wij een inschrijfbedrag dat met de eerste factuur wordt verrekend. Daardoor is

de planning beter in de hand te houden. Enkel bij het niet kunnen afnemen van opvang op gereserveerde datum om medische redenen, zal het inschrijfgeld worden geretourneerd. Deze werkwijze wordt, naast andere informatie, aangegeven op onze website en in een specifieke Klein Marland folder.

13.2 Wennen

De allereerste keer naar Klein Marland begint met een wenochtend. Het staat de ouders vrij of ze wel of geen gebruik maken van deze mogelijkheid. Vóór de wenochtend vindt er een gesprek plaats over de specifieke wijze van verzorgen van het kind en eventuele bijzonderheden. We proberen de rituelen en gebruiken van thuis over te nemen zodat het kind op dit gebied weinig veranderingen te verwerken heeft. Tevens wordt de overeenkomst doorgenomen voor akkoord ondertekend. De startdatum hangt af van afspraken gemaakt tussen opvang/ouders en het is niet altijd mogelijk om de wenochtend ná de startdatum te plannen. Dit is wel ons streven. De wenochten worden ingepland op een rustige dag, van 9.00 uur tot 13.00 uur. Het doel van een wenochtend is om ons kennis te laten met het kind en de ouders het brengen van hun kind voor de eerste keer in alle rust te laten beleven. Later, wanneer ouder weer aan het werk gaat, weet men wat wij van hun verwachten en hoe het in de praktijk in zijn werk gaat. Hierna verwachten we dat ouders hun kind brengen op de contractueel afgesproken dag(en).

13.3 Wennen aan een nieuw gezicht

Vanwege de kleinschaligheid zullen er weinig wisselingen in personeel zijn. Dit heeft als voordeel dat een nieuw kindje sneller eigen zal zijn met ons personeel en hierdoor ook in een korte tijd een band kan opbouwen met degene die hem/haar de gehele dag door begeleid en verzorgt. De pedagogisch medewerker speelt een belangrijk rol bij het wennen van het kind Een dreumes of peuter wordt spelenderwijs bekend gemaakt met de ruimte en de regels. De groepsgenootjes spelen daar overigens vaak onbewust een belangrijke rol bij. Er wordt specifieke aandacht gegeven aan het observeren en contact maken met de andere kinderen. Aandacht staat hierin centraal, hetgeen betekent dat we het kind letterlijk en/of figuurlijk bij de hand nemen en het gedurende de dag steeds helpen bij alles wat we doen. Zo voelt het zich gezien en wordt het wennen aan een nieuw(e) gezicht(en) langzaam vertrouwd.

13.4 Afscheid nemen en ophalen

Vooraf voor peuters kan het moment van afscheid nemen van de ouders moeilijk zijn. Het is een belangrijk moment van de dag. Het kind zal afscheid moeten nemen van papa en/of mama en de ouder van het kind. Het is daarom ook van belang om het afscheid na verloop van tijd zo kort mogelijk te houden. Middels een ritueel van zwaaien, afleiding door het beginnen van het dagritme of een activiteit, is het vaak voor een peuter makkelijker te accepteren dat papa of mama even weg gaan. Het is voor het kind van belang dat het weet dat ouders weggaan en dat dit niet onopgemerkt gebeurt. Ouders hebben hier dus een belangrijke taak in, ook al zijn zij zich hiervan vaak niet bewust. Tevens is het belangrijk dat kinderen gebracht worden op tijden dat het dagritme nog niet is gestart. Ze hebben dan nog de tijd om te "acclimatiseren", om te spelen en zich weer thuis te voelen. Het dagritme start om 09.00 uur en van ouders wordt verwacht dat zij hun kind(eren) voor die tijd hebben gebracht. Bij het ophalen van het kind dient de ouder zich te realiseren dat ze op dat moment in spel verdiept kunnen zijn en dat ze gefrustreerd kunnen raken als ze daar té abrupt uit

worden gehaald. Wij streven er dan ook na om deze momenten zo rustig mogelijk te laten verlopen. Het zijn tevens ook de momenten waarbij e.e.a. kan worden teruggekoppeld tussen ouder en pedagogisch medewerker. Dat kan beter in een rustige omgeving. Bijzonderheden kunnen worden gemeld en besproken. Kinderen tot de leeftijd van 1,5 jaar hebben een dagboekje waarin alle bijzonderheden staan vermeld rondom eten/drinken/slapen. Een korte toelichting over bijzonderheden geeft dan reeds een volledig beeld.

Meer info hierover is te vinden in ons protocol "halen en brengen".

Mocht het kind(eren) niet door u als ouder worden opgehaald maar door iemand anders, dan horen wij dit graag van tevoren. Indien dit niet gebeurt kunnen wij uw kinderen helaas niet aan desbetreffende persoon meegeven.

14. Doelgroep

14.1 Doelgroep

Wij bieden opvang voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. Kinderen verblijven tot ongeveer hun tweede jaar in Klein Marland en stromen hierna door naar Groot Marland. Op hun vierde jaar gaan zij naar de basisschool.

14.2 Indeling groep

In onze dagopvang werken we met twee horizontale groepen in de leeftijd van 0 tot ca. 2/2,5 jaar en van ca. 2/2,5 tot 4 jaar. Elk kind heeft een vaste stamgroep waar het geplaatst wordt.

De groepen bieden plaats aan 12 ("Klein Marland") en 6/8 kinderen ("Groot Marland") per groep. Qua oppervlakte is er ruim voldoende plek. Voor de groepen hanteren wij de richtlijnen van de GGD zoals die er zijn voor het kind-leidster ratio. Degene die de planning maakt is goed op de hoogte van de kind-leidster ratio en zij waarborgt deze richtlijnen. Door het kleinschalige karakter van Klein Marland zijn de vaste gezichten gewaarborgd door vier vaste pedagogisch medewerksters en drie flexibele pedagogisch medewerksters. Wij werken niet met invalskrachten. Een van de medewerksters heeft naast haar pedagogische taken ook de taak de huishoudelijke taken te verzorgen. Hiervoor worden dus geen externe bedrijven (lees: vreemde gezichten) ingeschakeld.

14.3 Horizontale groepen?

Binnen "Klein Marland" werken we met een groep kinderen die qua leeftijd maximaal 2,5 jaar verschillen. Op deze leeftijd is dit heel veel daar een kind veel ontwikkeling door maakt in een korte tijd. De ontwikkelingsnivo's blijven in de gehele periode verschillend daar er steeds kinderen bijkomen en/of kinderen doorgroeien naar Groot Marland. Wij duiden dit liever aan als "verticale groepen". Juist vanwege de o.i. duidelijke verschillen. Maar ook omdat het opvangen van kinderen in één gemengde groep het meest aansluit op de visie van Groot en Klein Marland nl. het samen verblijven in een groep, net als een groot gezin.

Bekijken we dit nu in het kader van de Wet Kinderopvang dan zouden we Groot- en Klein Marland moeten aanduiden als horizontale groepen. Dit omdat volgens deze interpretatie, onze groepen gezien worden als een groep kinderen in "dezelfde" leeftijd en dus hierdoor betiteld zouden moeten worden als horizontaal.

Echter omdat we een dusdanig kleine organisatie zijn en we veel aandacht besteden aan zorg en begeleiding van onze kinderen, zijn we er ons van bewust dat de benaming van een groep eigenlijk niet veel uit maakt. De manier van werken behorend bij onze visie zal hierdoor niet veranderen.

We zullen dus de benaming overnemen en voortaan spreken van:

Bij Klein Marland werken we met horizontale groepen, tot een maximum van twaalf kinderen in Klein Marland in de leeftijd 0 – ca. 2/2,5 jaar en een maximum van acht kinderen in Groot Marland in de leeftijd ca. 2/2,5 – 4 jaar

Op de leeftijd van rond 2,5 jaar stromen de kinderen door van Klein Marland naar Groot Marland. Bij uitzonderingen op dagen waarbij de doorstroming niet gelijk oploopt met de leeftijd van de kinderen of te wel de ontwikkeling loopt iets achter, kunnen wij enkel in overeenstemming met de ouders een kind langer in Klein Marland plaatsen.

15. Uitstroom richting basisonderwijs

De basisschool, het lijkt vaak nog ver weg, maar al snel breekt de periode aan van het vinden van een geschikte plek. De kinderen binnen ons dagverblijf worden voorbereid op deze overgang. Hiertoe hebben wij een eigen manier van werken ontwikkeld in Groot Marland. Bewust kiezen wij vooralsnog niet voor de landelijke VVE. De grote hoeveelheid aan informatie die het individuele kind op deze leeftijd reeds zou moeten verwerken, maar ook de vele administratieve handelingen voor begeleiders, vinden wij niet passend. Een kind moet vanaf de basisschoolleeftijd reeds veel leren en presteren. Daarom willen wij ze nog graag de vrijheid gunnen om in de periode binnen onze opvang ongedwongen kind te kunnen zijn.

Kinderen in Groot Marland slapen tussen de middag steeds minder, dragen naar verloop van tijd geen luier meer, smeren zij hun eigen brood en leren zelfstandig te opereren tijdens activiteiten. Voor ons wellicht normale dingen, echter voor hun vaak niet zo vanzelfsprekend. Van de basisscholen, waarmee we regelmatig contact onderhouden, horen wij terug dat onze kinderen het prima doen in de grotere groepen die basisscholen tegenwoordig hebben. Dit sterkt ons in de opvatting dat onze aanpak met betrekking tot de voorbereiding op de basisschool goed is.

De volgboekjes bijgehouden door mentoren middels observaties, ontvangen ouders aan het eind van de opvangperiode. Zij kiezen er zelf voor om dit aan de basisschool door te geven cq de inhoud hiervan te bespreken. Onze opzet is in ieder geval erop gericht dat een nieuwe leerkracht direct een indruk krijgt van het karakter, de ontwikkelingslijn en eventuele aandachtspunten voor het kind.

16. Met vier jaar nog bij Klein Marland

Op de leeftijd van vier jaar stromen de kinderen uit naar de basisschool.

Indien ouders oplopen tegen problemen voor opvang omdat hun kind start midden in bijv. de zomervakantie, willen we ouders tegemoet treden door het kind langer in Groot Marland te laten verblijven. Er moet echter wel een beschikbare plek zijn en er moeten mogelijkheden zijn binnen Klein Marland om dit op te kunnen vangen. In het laatste observatiegesprek wordt hierover gesproken omdat hierin ook de schoolkeuze aan de orde komt.

17. De dagelijkse gang van zaken

17.1 Dagindeling

Na binnenkomst van alle kinderen, tussen 7.30 u en 09.00 u, spelen zij gezamenlijk tot ongeveer 8.30 uur. Groot Marlanders kunnen dan langzaam met hun voor die pedagogisch medewerkster richting Groot Marland gaan. Het streven is dat ouders ervoor zorgen dat de kinderen voor 09.00 uur zijn gebracht. Hierna ruimen we samen al het gebruikte speelgoed op.

De dagindeling in Groot Marland wordt aangepast aan de wensen cq. behoeften van de groep kinderen van die dag.

In Klein Marland verloopt de dagindeling over het algemeen elke dag als volgt. :

Om even wat rust te creëren kunnen in de kring of aan tafel alle verhalen, belevenissen en indrukken van de avond/ochtend/weekend besproken worden.

Hierna eten en drinken we aan tafel gezellig fruit en een beker sap.

Hierna volgt de eerste verschoningsronde en voor de grotere kinderen meestal een van de twee dagelijkse buiten activiteiten. We maken een wandeling of gaan naar het achterliggend weiland om te spelen.

De kleinere kinderen worden klaargemaakt voor hun eerste slaapje of krijgen conform hun voedingsschema de fles etc.

Rond 11.15 uur beginnen we met de voorbereidingen van de lunch, komen alle grotere kinderen weer terug naar binnen. De lunch bestaat uit brood met hartig en zoet beleg, wel of niet aangevuld met een eitje van onze kippen, rauwkost voor wie dit wilt zoals komkommer, tomaat etc. Soms een tosti of een pannenkoekje, net wat op de dag zelf uitkomt of in huis is of wat de kinderen willen. We zijn hierin heel flexibel, uiteraard rekening houdend met eventuele allergieën of andere wensen die door ouders kenbaar worden gemaakt.

De kleine kinderen eten hun brood in kleine stukjes om hun motoriek te stimuleren.

Hierna eten ze partjes brood en steeds mét korst.

Na de lunch wordt er geslapen door de kinderen die een keer per dag naar bed gaan.

De jongere kinderen welke twee keer per dag slapen, gaan na de lunch lekker spelen of ook even naar buiten.

Rond 14.30 u volgen de voorbereidingen voor het eten van een koek met sap of iets extra's volgens schema van thuis. Hierna volgt de tweede buitenactiviteit.

De jongere kinderen beginnen hierna aan hun tweede slaapje tot ongeveer 16.30 u.

Rond 16.30 uur kunnen kinderen nog een voeding of extraatje van thuis nuttigen of een warme maaltijd. Maaltijden dienen te worden aangeleverd met vermelding van de uiterste houdbaarheidsdatum en de naam van betreffende kind. Of in de vorm van een kant-en-klare voeding (ongepend).

Het is niet mogelijk om maaltijden/borstvoedingen voor meerdere dagen achter te laten in het dagverblijf. Het geven van warme maaltijden aan het eind van de dag, is voor ons mogelijk tot de leeftijd van twee jaar.

Voeding (borst -of flesvoeding) voor baby's dienen ouders zelf mee te geven.

Borstvoeding moet bevroren worden aangeleverd, voorzien van naam, datum. Deze wordt door ons in een flessenwarmer opgewarmd tot de juiste temperatuur.

Het zelf geven van borstvoeding door de ouder is in Klein Marland door praktische omstandigheden niet mogelijk. Het is dus van belang dat borstvoedingskinderen van te voren wennen én leren hun voedingen ook uit een fles te drinken.

Poedermelk in containertjes vooraf door ouders afgemeten met het aantal schepjes en eventueel de toevoeging van pap of andere verdikkingsmiddelen is natuurlijk ook een mogelijkheid. Wij accepteren geen vooraf aangemaakte voedingen. Alle flesvoedingen worden in het algemeen aangemaakt met kraanwater. Uitzonderingen dienen door ouders zelf te worden aangegeven en te worden besproken.

17.2 Slapen

In het kinderdagverblijf bevindt zich een slaapkamer die gebruikt wordt door alle kinderen. Naast deze ruimte, in de badkamer, heeft elk kind zijn eigen mand met persoonlijke spullen. De meeste peuters slapen nog maar een keer en de kleinere kinderen twee keer. Deze slaapmomenten overlappen elkaar niet zodat er steeds voldoende slaapplekken beschikbaar zijn. Bij de kinderen van Groot Marland wordt vooral gekeken naar de slaapbehoefte of houden we rekening met de wensen van de ouders. Baby's die voor het eerst Klein Marland bezoeken slapen in de woonkamer in speciale babyhangmatjes. Tot de tijd dat ze gewend zijn aan ons, de ruimte en het bij ons zijn slapen zij hier tot ongeveer 4 tot 6 weken. Hierna mogen en of kunnen zij ook op de slaapkamer een dutje doen.

Het slapen van baby's in hun eigen kinderwagen is niet toegestaan.

Verder slapen alle baby's die nog niet kunnen draaien, op hun rug, e.e.a. volgens richtlijnen van de GGD. Mochten ouders dit anders willen wordt er gebruik gemaakt van een toestemmingsformulier.

Zie protocol Veilig Slapen.

17.3 Diëten en allergieën

We houden vanzelfsprekend rekening met eventuele diëten en allergieën van kinderen. Ouders dienen uiteraard zelf personeel hiervan op de hoogte te brengen van overige wensen, denk aan vegetarisch eten. Deze wensen kunnen kenbaar gemaakt worden op het inschrijfformulier.

Mocht er bij een kind kans zijn op een (ernstige) allergische reactie op bepaalde voeding dan is het de verantwoordelijkheid van ouders dit door te geven. We moeten weten om welke voedingsstoffen het gaat en hoe te handelen in een situatie waarbij een reactie toch optreedt. Eventuele speciale voeding, afwijkend dan die wij in het dagverblijf gebruiken, dient te worden meegegeven.

17.4 Samen een activiteit ondernemen

Het achterliggende weiland is de dagelijkse (bij toelaatbare weersomstandigheden) gezamenlijke speelplek van de kinderen van Klein- en Groot Marland. Afhankelijk van het dagritme wordt daadwerkelijk samengespeeld met de kinderen uit de andere stamgroep. Er kan dan gesproken worden over het (gezamenlijk) verlaten van de "stamgroep" om op die manier deel te kunnen nemen aan een spelactiviteit.

Dit geldt ook voor het af en toe buiten eten, wandelen, feestactiviteiten zoals bijv. eieren zoeken met Pasen etc.

18. Spelen en activiteiten

Baby's slapen in de eerste periode dat ze bij ons zijn (vanaf 2/3 maanden) in eerste instantie van voeding tot voeding. Tijdens hun verzorg -en drinkmoment wordt er

bewust veel met hun gepraat. Er kunnen tevens liedjes worden gezongen en een 'wandeling' door de leefruimte worden gemaakt waarbij de baby kan observeren en de warme sfeer en aandacht van dat moment in zich kan opnemen. Deze momenten maken een belangrijk deel uit van hun ontwikkeling en we nemen hiervoor dan ook ruim de tijd. De grotere kinderen ervaren in hun vaste dagritme een aantal terugkerende activiteiten zoals knutselactiviteiten, het samen zingen van liedjes met instrumenten, yoga-activiteiten, het nabootsen van huishoudelijke activiteiten zoals een poppenbaby verzorgen, "stofzuigen", een bord-les als begin van de dag, het samen eten aan tafel, kringactiviteiten etc. Een kind speelt een groot deel van de tijd dat het bij ons doorbrengt. We geven hun hierin de begeleiding die ze nodig hebben, tenslotte is niet ieder kind even goed in het zelf spelen. Een stimulerende houding van onze kant is meestal al voldoende om een kind op weg te helpen. We hechten veel waarde aan een gezellige sfeer die ertoe bij draagt dat kinderen tot spel komen.

Wij zijn echter ook veel en graag met de kinderen buiten. Kinderen spelen buiten heel anders en ze doen andere ervaringen op. De ervaring van weersomstandigheden, de natuur, de aanwezige dieren en de ondergrond zorgt ervoor dat het spel en het onderzoeken verschilt van hoe dit binnen gebeurt. Het buiten zijn vraagt een andere vaardigheid van het kind en biedt andere mogelijkheden.

Buiten zijn nodigt uit tot grotere, grovere en snellere bewegingen. Je kunt er luider praten, sneller bewegen en het geeft mogelijkheden tot het doen van andere ontdekkingen. Het bekijken van de levende en de dode natuur (bijv. insecten, vogels, planten, vlinders, bladeren en uitgedroogde bloemen, boomstronken en molshopen). Er is ander licht, er is zon, koude en soms wat regen, sneeuw en wind (over je eigen schaduw springen, sneeuw eten, regen op je tong, blaadjes vangen en gras voelen en plukken). Je kunt er dingen maken met je handen en je mag er vies worden. Je leert natuurlijke materiaal kennen, je leert inschattingen maken en doet spelenderwijs ruimtelijk inzicht op.

Maar ook het omgaan met het eerder vallen als je hard rent, je kunt een te zware tak optillen die op je teen kan vallen, je kunt door het gras een kuil niet altijd goed zien..... We leren kinderen op deze manier omgaan met risico's en vinden deze aanvaardbaar en zelfs gewenst. Kinderen worden er zelfstandig van en het vergroot hun zelf-oplossend vermogen wat zo ontzettend belangrijk is om te leren.

Het buiten zijn nodigt ook uit tot het met elkaar samenwerken, het samen zoeken naar oplossingen. Hieruit kunnen hechte vriendschappen ontstaan. In de loop der jaren hebben wij hiervan vele voorbeelden mogen zien groeien tot voorbij de tijd van Klein Marland.

En buiten spelen is natuurlijk belangrijk voor de gezondheid van opgroeiende kinderen. Ze bouwen extra weerstand op tegen ziekte en spieren ontwikkelen zich vollediger en krachtiger door de verschillende motorieken. En na hun vierde levensjaar volgen er vele jaren van studie en is het buitenspelen niet altijd meer zo vanzelfsprekend.

Niet alleen voor lopende kinderen is het buiten zijn van belang. Ook voor de kleinere kinderen is het buiten zijn een verruimende ervaring. De wind waait langs je wangen, bewegende blaadjes boven een kinderwagen trekken de aandacht, de koestering van de zon, een vlinder zien bewegen, een open ruimte van lucht, stemmen die anders klinken, het horen van een dierengeluid. Zodra het weer het toelaat wordt er bij ons dan ook buiten gespeeld met o.a .ballen, zand, water, modder, autootjes en andere aanwezige materialen. Ons dagverblijf ligt in een ideale omgeving voor allerlei buitenactiviteiten waar onze kinderen volop van kunnen genieten.

19. Verschonen, toiletgebruik en zindelijkheid

Bij Klein Marland zorgen wij zelf voor luiers voor de kinderen (huismerk). Kinderen worden op vaste tijden (of tussendoor indien nodig) verschoond en voorzien van een

nieuwe luier. Katoenen luiers zijn vanwege de hygiëne niet toegestaan. Medewerkers werken tijdens deze handelingen volgens de hygiëncode.

Aan het einde van de dag, tussen 17.00-17.30 u vindt er nog een laatste verschoonronde plaats. Kinderen die reeds zindelijk zijn gaan tussendoor vanzelfsprekend onder begeleiding in Klein –en Groot Marland, grotendeels zelfstandig naar het toilet. Wij gebruiken geen potjes maar proberen kinderen middels een brilverkleiner en krukje te leren direct naar het toilet te gaan. Ook dit vanwege de hygiëne. Uiteraard bestaan er uitzonderingen wanneer kinderen bang zijn om op het toilet te gaan zitten.

Na het toilet gebruik leren wij de kinderen (middels pictogrammen) dat de handjes moeten worden gewassen. Bij elk toilet is een wasbak aanwezig.

Indien uw kind thuis bezig is met zindelijkheid en regelmatig een succeservaring heeft opgedaan, goed kan aangeven wanneer het naar het toilet wenst of moet gaan, pas dan kan er binnen het kinderdagverblijf hierop worden voortgeborduurd. Om het ook binnen het dagverblijf goed te laten verlopen is het belangrijk dat er eerst goed overlegd wordt hoe en wat thuis gebeurt. De meeste kinderen starten hiermee in de Groot Marland fase vanaf 2,3 jaar gemiddeld. Sommigen echter al eerder. In Groot Marland zullen kinderen spelenderwijs door ons reeds bekend gemaakt worden met de toiletgang en het zindelijk worden. Middels een stickerkaart worden ze beloond na een geslaagde toiletgang. Wanneer over ruime periode blijkt dat het kind het onder de knie heeft, volgt een diploma en een klein feestje. We proberen zo een stimulans te zijn in deze soms moeilijke fase.

Het komt soms ook voor dat kinderen thuis zindelijk zijn en binnen ons dagverblijf niet. We proberen hier niet te veel aandacht aan te geven en geen druk op het kind te leggen en laten het kind een luierbroekje dragen, zodat het wel zelfstandig van het toilet gebruik kan maken maar op momenten dat het mis gaat (vanwege de hygiëne) toch een luier draagt. Evaluaties met ouders blijft hierbij cruciaal.

Zie ook ons protocol zindelijkheid.

20. Omgaan met zieke kinderen

Wij verwachten van ouders dat onze medewerkers worden geïnformeerd bij ziekte van een kind en/of van (reeds) toegediende medicatie. Is er sprake van een besmettelijke ziekte dan zullen wij andere ouders hiervan op de hoogte stellen. Zij kunnen dan extra alert zijn op hun eigen kinderen.

Als wij constateren dat een kind niet lekker is en/of koorts heeft, nemen wij altijd eerst telefonisch contact op met de ouders/verzorgers. In overleg wordt besloten of, wanneer en door wie het kind zal worden opgehaald. Bij temperaturen vanaf 38,5 graden of hoger moet een kind opgehaald worden. Dit geldt ook voor kinderen die een besmettingsrisico vormen voor andere kinderen en medewerkers. Dit is noodzakelijk omdat het personeel niet adequaat genoeg is opgeleid om dergelijk zieke kinderen te verzorgen, maar ook omdat er onvoldoende tijd is om een ziek kind de verzorging te kunnen geven die het nodig heeft.

Als aanvulling hierop hanteren wij het protocol "Zieke kinderen" dat ouders bij start van de opvang ontvangen. Hierin staat omschreven hoe wij omgaan met kinderen die ziek zijn.

Voor advies met betrekking tot gezondheidszaken kunnen wij terecht bij de GGD en/of bij een arts. Voor de meeste kinderen is dat normaliter hun eigen huisarts. Het spreekt voor zich dat wij dit zo veel mogelijk allereerst via ouders laten verlopen. Alleen in geval van ongelukken die dringend eerste hulp behoeven zullen wij zelf hulpdiensten inschakelen.

Tevens hanteren wij op de werkvloer de Kiddi-app en de Meldcode-app. Dit zijn een apps van de GGD met informatie over infectieziekten/mishandeling en hoe te handelen. De

informatie die te vinden is, in de Kiddi-app gebruiken wij tevens als richtlijn bij het bepalen of een kind wel of niet bij ons mag verblijven.

In een voorkomend geval kan dit wel tot discussie leiden met de ouders, maar uiteindelijk bepaalt de directie of een kind wel of niet opgehaald dient te worden of niet meer naar de opvang mag komen ten tijde van ziekte.

NB. Bij waterpokken, ontstoken ogen, krentenbaard en hand/mond -en voetziekte mogen kinderen, zolang er vochtige blaasjesaanwezig zijn op de huid en/of pusvorming plaatsvindt, niet komen. Dit uit hygiënisch oogpunt, ter voorkoming van verdere besmetting en ter bescherming van de allerkleinsten én onze medewerkers.

Dit beleidsuitgangspunt wijkt af van het GGD-protocol, maar is na overleg door de oudercommissie geaccordeerd.

Het toedienen van paracetamol is enkel en alleen mogelijk in overleg en goedkeuring van de ouder ter overbrugging van de periode tussen de melding van het ziek zijn van het kind en het ophaalmoment. Dit om te voorkomen dat koorts bij een kind niet te hoog wordt. In andere situaties wordt geen paracetamol aan kinderen gegeven.

Op verzoek van de ouders dienen wij door een arts voorgeschreven medicatie toe. Hiervoor hanteren we een formulier welk vooraf door de ouder ondertekend dient te worden. Deze formulieren zijn in de groep aanwezig. Specifieke medische zorg en handelingen kunnen wij niet uitvoeren.

21. Observaties en signalering

De ontwikkeling van de kinderen is een zeer belangrijk aandachtspunt. Om alle kinderen optimaal te kunnen begeleiden in hun persoonlijke ontwikkeling worden op vaste momenten (2x per jaar) observaties uitgevoerd en door mentoren genoteerd in volgboekjes volgens principe van KIIJK! (Bosch, van den & Duvekot-Bimmel, 2012). Mochten er buiten deze vaste observatiemomenten bijzonderheden worden geconstateerd, worden ouders altijd direct geïnformeerd.

Tijdens de vier jaar dat het kind bij ons verblijft zullen er meerdere evaluatiegesprekken plaatsvinden: na 6 weken, na 1,5 jaar en na 3,5 jaar. Dit laatste is meestal ook het eindgesprek. Voor de vaste evaluatiegesprekken zullen ouders per mail worden uitgenodigd.

Deze gesprekken worden uitgevoerd door de mentoren (zie voor uitleg over de werkwijze van een mentor: paragraaf 10. Mentorschap).

We nemen hierin de observaties door en bespreken de ontwikkeling en het welbevinden van het kind in de groep. Tevens kunnen er vragen worden gesteld, adviezen worden gegeven en of doorverwijzingen naar bijv. een logopediste worden geadviseerd.

Daarnaast worden tijdens de teamvergaderingen, de ontwikkelingen van diverse kinderen besproken. Iedereen binnen het team wordt op de hoogte gebracht van ontwikkelingen die extra in de gaten moeten worden gehouden.

Zijn er situaties en of bepaalde bijzonderheden gesignaleerd, dan bespreken wij deze uitvoerig binnen het team. Zodra wij een duidelijk beeld hebben, bespreken wij onze bevindingen met de ouders. Tijdens dit gesprek worden eventuele actiepunten in kaart gebracht. Indien de situatie wellicht externe hulp vereist, zullen wij ouders het advies geven inlichtingen in te winnen bij bijv. een consultatiebureau, Veilig Thuis, Jeugd Gezondheid Zorg, GGD, logopediste, diëtiste etc. Hiervoor blijft de verantwoordelijkheid liggen bij de ouders en geven wij enkel advies op basis van observatie.

Zijn er geen bijzonderheden van onze kant, dan loopt het stilzwijgend door tot aan het volgende evaluatiegesprek.

a

22. Feesten en traktaties

Wanneer een kindje zijn of haar verjaardag viert, willen ouders vaak een traktatie meegeven. Wij hebben hiervoor meerdere suggesties en zelf boekjes met ideetjes die ouders kunnen lenen. Wij geven de voorkeur aan gezonde traktaties.

Er zal van tevoren met ouders worden afgestemd wanneer de verjaardagen worden gevierd zodat wij van onze kant kunnen zorgen voor de voorbereidingen en de versiering. Wij geven traktaties altijd mee naar huis zodat ouders zelf de keus hebben wanneer het kind de traktatie mag nuttigen. Tenzij het een traktatie betreft (met name binnen Groot Marland) die tijdens de lunch genuttigd dient te worden. Denk dan aan een pannenkoek, een knakworstje (wel of niet vegetarisch), fruit/rauwkost etc.

23. Het afnemen van extra dagdelen en ruilen van dagen

In het kader van de voorschriften in de Wet Kinderopvang is het nodig vast te leggen in "duidelijke en observeerbare termen" hoe wij omgaan met het afnemen van extra dagdelen.

De afname van extra dagdelen ontstaat wanneer ouders sporadisch extra opvang nodig hebben, maar ook door ruildagen. Ruildagen zijn dagen die ontstaan doordat ouders reguliere dagen niet afnemen vanwege verlof c.q. vakanties. Ons dagverblijf wil ouders graag hierin tegemoetkomen en heeft in overleg met de oudercommissie m.b.t. de uitvoering hiervan afspraken gemaakt. Deze zijn vastgelegd in onze Algemene Voorwaarden alsmede bekend gemaakt via onze Nieuwsbrief. Afname van extra uren c.q. inruilen van dagen wordt overeengekomen indien:

Om planning technische redenen dient een aanvraag voor extra afname van uren en of een ruiling (van verlofdagen) minimaal zeven dagen vooraf te worden ingediend; twee tot drie weken voor de aangevraagde datum van extra dag of ruiling geven wij een definitief akkoord. Er dient voldoende personeel beschikbaar te zijn, zodat de leidster-kindratio is gewaarborgd; het ruilen van dagen kan enkel ná dat het verlof heeft plaatsgevonden.

De maximale aantallen (Klein Marland 12 kindplaatsen en Groot Marland 6 kindplaatsen) mogen niet worden overschreden;

Het "recht" op extra afname vanwege ruildagen (hiertoe wordt een ruildossier gehanteerd) vervalt na zes maanden.

Het kan zijn dat extra opvang wordt aangevraagd en er geen plek is in de stamgroep. Indien de ouder voor akkoord tekent dat het kind in een andere stamgroep mag worden opgevangen, kunnen wij de ouder hierin tegemoetkomen en het kind op die dag in de andere groep (lees Klein Marland) opvang aanbieden. Gelet op de kleinschaligheid van onze opvang, waar alle kinderen elkaar kennen is dit praktisch goed oplosbaar. Echter wijzen wij de ouder er wel op dat dit in theorie niet kan conform de regelgeving en verzoeken dan ook om hun schriftelijke instemming m.b.t. het wisselen van stamgroep en wellicht het niet aanwezig zijn van een vast-gezicht.

Het extra plaatsen van kinderen van Klein Marland in Groot Marland komt niet voor. Wel kan het zijn dat kinderen voorafgaand aan de overgang naar Groot Marland hier enkele

keren van tevoren verblijven om zoals wij dit noemen 'te oefenen'. Maar dit valt niet onder het ruilen van dagdelen en of dagen.

24. Scholing personeel

Het werken met passie en enthousiasme vinden wij zeer belangrijk. Ook de persoonlijke ontwikkeling krijgt veel aandacht. Regelmatige bijscholing van personeel draagt daaraan bij, maar is ook noodzakelijk om de pedagogische kwaliteiten te borgen. Daartoe worden geregeld met ons team cursussen en/of workshops gevolgd. Daarnaast volgen de medewerkers ook individueel cursussen zoals BHV, Kinder-EHBO etc. Het is een bewuste keuze dat binnen het dagverblijf medewerkers met verschillende achtergrond aan opleidingen werken, waaronder Pabo, Ergotherapie en SPW. Hierdoor zorgen we voor variatie in kennis en veelzijdigheid om de kinderen zo goed mogelijk te kunnen begeleiden.

Via bijscholing willen wij bijv. d.m.v. een TINK training en of Interactie training (Continue opleidingen) op de hoogte blijven van de juiste toepassing van interactievaardigheden. In 2018/19 gaan wij hiermee aan de slag zoals ook de opleiding Werken met Baby's (0 tot 1 jarigen), volgens richtlijnen IKK. Eventuele workshops die leiden tot een verbetering van de kwaliteit op de werkvloer kunnen op kosten van de werkgever gevolgd worden. Zie hiervoor ook ons scholingsplan.

25. Inzet van beroepskrachten in opleiding

Graag geven wij studenten de mogelijkheid om hun opgedane theoretische kennis in de praktijk uit te brengen en op die manier ervaring op te doen. Dit gebeurt onder constant toezicht van onze pedagogische medewerkers, onder begeleiding en supervisie van aangewezen praktijkbegeleider. Zij worden boventallig ingedeeld. De praktijkbegeleider bewaakt het hele opleidingsplan en onderhoudt contact met diverse beroepsopleidingen. Wij hebben op dit moment enkel een samenwerkingsverband met Vista College, sector Zorg en Welzijn.

26. Ouders en verzorgers

Persoonlijk contact is binnen Klein Marland erg belangrijk en we maken dan ook elke dag tijd hiervoor. We weten hoe belangrijk het is om bij het afleveren van je kind even te kunnen melden hoe het de dag van tevoren of het weekend is verlopen. Bijv. wanneer er bijzonderheden zijn omtrent verandering in de hoeveelheid flesvoeding van een baby of een valpartij van een peuter waardoor bijv. intensievere zorg en alertheid nodig is. Ouders vertellen ons hoe fijn ze dit vinden en hoe belangrijk dit voor hun is en we nemen hier graag de tijd voor. Dit geldt ook voor de terugkoppelingen van onze kant aan het einde van de dag.

27. Klachten

Indien een ouder niet tevreden is over de werkwijze of andere zaken, kan altijd met ons contact worden opgenomen, het zij mondeling dan wel schriftelijk. Wij zullen dan de ouder uitnodigen voor een gesprek om zaken helder te krijgen en problemen samen op te lossen.

Mochten we niet tot overeenstemming kunnen komen dan zijn wij hiervoor aangesloten bij Geschillencommissie Kinderopvang. De contactgegevens daarvan staan op onze website vermeld.

28. Oudercommissie

De oudercommissie van ons kinderverblijf behartigt de belangen van kinderen en ouders van onze vestiging, bevordert de communicatie tussen de ouders en de houder en adviseert bij bijv. het organiseren van evenementen en ouderavonden en kan tevens een adviserende rol aannemen ten aanzien van beleidszaken. De oudercommissie fungeert als klankbord voor de houder.

De bevoegdheden, samenstelling, benoeming en verkiezing verlopen volgens het Reglement Oudercommissies. Zij heeft elke 3 maanden een overleg met de eigenaresse/houder.

29. Informatie

29.1 Dagboekje

Ouders met kinderen tot de leeftijd van 1,5 jaar maken gebruik van een dagboekje waarin zowel zij als wij alle bijzonderheden kunnen noteren. Een persoonlijke toelichting aan het einde van dag is daarnaast zo gebeurd en dit doen wij dan ook graag.

29.2 Website

De website van Klein Marland (www.kleinmarland.nl) geeft met name ouders die nog niet bekend zijn met Klein Marland, informatie over onze werkwijze, onze visie, een impressie van de locatie, de omgeving en de sfeer. Tevens wordt inzicht gegeven in praktische zaken zoals openingstijden, prijzen, het beleidsplan en bijbehorende protocollen. De site dient als eerste kennismaking en ook als informatiebron voor veranderingen en aanpassingen.

Vanwege waarborging van de privacy worden er geen foto's en of filmpjes van onze kinderen op de website geplaatst. Deze zijn er wel maar worden enkel gebruikt voor collage's van verjaardagen en ter illustratie van onze afscheidsboeken. Na twee jaar worden alle foto's vernietigd.

29.3 Nieuwsbrief

4 maal per jaar verschijnt er een nieuwsbrief met algemeen nieuws vanuit Klein Marland.

29.4 Oudercontact momenten

Naast de gebruikelijke oudercontacten en tijdens de haal- en brengmomenten, worden er jaarlijks twee activiteiten georganiseerd door de oudercommissie en is er jaarlijks een BBQ vanuit de houder van Klein Marland voor alle ouders en kinderen.

Het is een kans voor ouders om onder het genot van een drankje elkaar beter te leren kennen en voor de houder een uiting van dank aan alle ouders die Klein Marland bezoeken met hun kind(eren).

We informeren ouders hierover per mail of via de nieuwsbrief die digitaal wordt toegezonden.

29.5 Mail met informatie

Regelmatig versturen wij aan ouders mails met info over een workshop, een artikel over voeding, een lezing die in de buurt plaats vindt en/of vragen of mededelingen die voor alle ouders zijn bedoeld.

30. Samenwerkende instanties

30.1 Plaatselijke basisscholen

Tijdens de overgang van onze 3-jarigen naar de basisschool proberen wij mee te werken aan een voorspoedig verloop. Binnen Groot Marland bereiden wij onze kinderen voor op de overgang en zullen in het observatiegesprek (op de leeftijd van 3,5 jaar) met ouders afspraken maken over wat wij hierin kunnen betekenen. Wij streven naar een warme overdracht. Dit kan in de vorm van een telefonisch of persoonlijk gesprek met de toekomstige leerkracht, samen met de ouders. We hebben contact met basisscholen in Eijsden, Oost Maarland, Maastricht en Amby. We geven het volgboekje mee waarin te zien is hoe het kind zich binnen ons dagverblijf heeft ontwikkeld. De toekomstige leerkracht kan zo reeds een indruk krijgen van het kind op allerlei gebied. Mochten er vragen zijn omtrent een schoolkeuze kunnen we hierin adviseren.

Mochten er vragen zijn die wij niet kunnen beantwoorden kunnen wij adressen aanreiken voor eventuele hulp. Denk dan aan vragen over opvoeding, ontwikkelingsachterstanden en of gedragsproblemen.

30.2 GGD/Gemeente

Als kinderdagverblijf staan wij in contact met de gemeente Eijsden-Margraten en de GGD. Wij kunnen hier terecht voor vragen en/of advies. De GGD, als adviseur van de gemeente in haar handhavende rol, heeft hierbij een belangrijke functie. Voor informatie over een bepaald ziektebeeld of verspreidingsrisico's van bepaalde kinderziekten kunnen wij bij hen terecht. Ook ter bespreking van alle regels en richtlijnen die voor de kinderopvang van toepassing zijn. Mede dankzij deze samenwerking hopen wij ieder jaar de reguliere inspectie zo goed mogelijk te doorlopen.

30.3 Veilig Thuis

Wij zijn verplicht om te werken volgens de Meldcode Kindermishandeling.

Veilig Thuis is ons meldpunt indien wij verdachte omstandigheden opmerken en bieden in een voorkomend geval ondersteuning aan professionals werkend in de kinderopvang.

Ook kunnen wij hier terecht met vragen en voor advies.

30.4 Logopedie

De gemeente biedt in samenwerking met BCO Onderwijsadvies hulp bij het opsporen van spraak -en taalachterstanden. Het kan voorkomen dat de spraakontwikkeling van een kind zich niet voldoende ontwikkelt. Wij staan dan ook in contact met een vaste logopediste. Een keer per jaar worden onze kinderen (na goedkeuring van hun ouders) gescreend en of geobserveerd om achterstanden in spraakontwikkeling op te sporen. De logopediste adviseert ons over hetgeen wij met de ouders zouden kunnen bespreken, eventueel met folders t.b.v. oefeningen. Mochten er bijzonderheden worden geconstateerd die directe doorverwijzing wensen, zal de logopediste als eerste de ouders zelf op de hoogte stellen. De ouder kan dan zelf de keus maken voor een eventuele verdere behandeling.

30.5 Consultatiebureau

Wij hebben elke drie maanden contact met het consultatiebureau te Eijsden. Tijdens overleg op onze locatie spreken wij over de kinderen en eventuele ontwikkelingsproblemen. Ouders worden tijdens het gesprek voorafgaand aan de start van de opvang, gevraagd om goedkeuring hiervoor. Kinderen kunnen geobserveerd worden, er kunnen door ons vragen worden gesteld en om advies worden gevraagd. Er worden steeds verslagen van deze besprekingen gemaakt en deze zijn binnen de locatie aanwezig en in te zien.

31. Tot slot

Alle protocollen en andere documenten genoemd in dit beleidsplan, zijn op de werkvloer in te zien.

Gebruikte bronnen:

- Vorige beleidsplan
- Eigen ontwikkelde visie en ervaring
- Visie van medewerkers
- Branchevereniging Kinderopvang & BOINK
- Info van Ministerie over IKK
- Informatie/adviezen verkregen tijdens bijeenkomsten GGD/GHOR en gemeente
- Buro Helder en van Pas
- Factsheets
- Nieuwsbladen
- Internet
- Nieuwsbrieven Kinderopvangtotaal en Kinderopvangtotaal maandblad
- Oudercommissie Klein Marland
- Mening collega Kinderopvanghouders en medewerkers

Literatuurlijst:

- Bosch, van den, A & Duvekot- Bimmel, A (2012). *KIJK! 0-4 jaar*. Vlissingen: Bazalt
- Feldman, R (2005). *Ontwikkelingspsychologie*. Amsterdam: Pearson Education Benelux
- Fukkink, R (2017). *Pedagogisch curriculum voor het jonge kind in de kinderopvang*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum
- Keulen van, A, (2014). *Pedagogisch kader voor professionele netwerken onderwijs en kinderopvang*. Amsterdam: Uitgeverij SWP

- Nossent, S & Vanderhaegen, O (2010) *Werken met baby's in een groep*. Amsterdam: Uitgeverij SWP
- Schreuder, L, Boogaard, M, Fukkink R e.a. (2011). *Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar*. Amsterdam: Reed Business
- Singer, E & Kleerekoper, L, (2016). *Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum
- Vandenbroeck, M (2007). *De blik van de Yeti over opvoeden van jonge kinderen tot zelfbewustzijn en verbondenheid*. Amsterdam: Uitgeverij SWP
- Karolien Raeymaekers, *'Denk als je peuter/kleuter'* 2020 - Borgerhof-Lamberigts
